

ביתנו החדש

ארגון לשלום בית וחנוך ילדים, בראשות הרה"ג אבנר קוזאס שליט"א

ביחד

ביקורת בונה

משל- באמצעות המשל ניתן למשול ולשלוט על אחרים. לא סתם למילים אלו יש את אותו שורש. לדוגמא: "המלך משל על העיר זמן רב". כשרוצים לומר לאדם ביקורת שתכוון אותו אל דרך הישר, אסור לומר לו בצורה ישירה מדי, כי אז יתעוררו אצלו כל 'עורכי הדין' והוא יהדוף את ההתקפה. הוא יצעק מיד ויאמר: זה לא אני... זה הוא... הוא אשם... אתה לא אוהב אותי... תמיד היה לך משהו נגדי... וכו'. אבל אם נאמר לו שלא מדברים עליו אלא על פלוני, מיד הוא ישתק ויקשיב קשב רב למה שקרה עם אותו פלוני.

ותוך כדי הסיפור הוא יבין שאותו פלוני זה הוא! כשבעל הוצה להוכיח את אשתו בשיטת המשל, עליו להמציא סיפור דומה לזה שקרה, לעצור באמצע ולשאול אותה: מה דעתך? איך הסיפור צריך להסתיים? ולאחר שהיא מגיעה למסקנה הנכונה, יאמר לה את הביקורת. גם האשה יכולה לנקוט בדרך דומה ולהמציא סיפור שמתאים למה שהיא רוצה לבקר, ותוך כדי סיפור הבעל יבין 'שהילד הזה הוא אני'.

יתרון נוסף יש למשל, שהוא מכניס דינמיקה לתוכחה. כי לא די בכך שהאדם המבוקר לא מתנגד, אלא הוא **מופעל** לעשות את מה שהוא שמע והכל מסתדר על הצד היותר טוב.

מחמאות- תפקיד המחמאות זה לרגש את הצד השני, אך גם לרכך אותו. כשמחמיאים לאדם הוא הופך להיות נבוה, הוא נפתח לספר על עצמו והוא גם מוכן לקבל את הטקטיקה הזו לימד אותנו שלמה המלך החכם מכל אדם: **"אל תוכיח לץ פן ישינאך, הוכיח לחכם ויאהבהך"**.

בהבנה פשוטה הכתוב מדריך אותנו למי כדאי לומר תוכחה ולמי לא. כשמוכיחים לץ, בחלקלקותו ובבדיחותיו הוא לועג לתוכחה. הוא מתנהל כמו מגן משוח בשמן מול חיצי הביקורת, ובנוסף לכך הוא עלול לשנוא את המוכיח. החכם לעומתו, לא די שהוא מקבל את התוכחה, אלא הוא גם אוהב את המוכיח. יש כאן טקטיקה באמירת התוכחה: **"אל תוכיח לץ"**, כלומר, כשאתה בא להוכיח מישהו אל תאמר לו שהוא לץ, אל תלעג לו ואל תבזה אותו. כי לא די בכך שהוא יאטם ולא יקבל את דבריך, אלא הוא עלול לשנוא אותך. ממשיך הכתוב: **"הוכיח לחכם"**. תאמר לו שהוא חכם, שהוא אדם טוב, תציין את מעלותיו בפניו, והתוצאה תהיה **"ויאהבהך"**. זאת ועוד, השימוש בשיטה זו תגרום לצד השני להיות צמא לשמוע את התוכחה ולקבל אותה.

פרשת השבוע

זווג וכרנסה

משה רבנו נולד במצרים וגדל בבית פרעה. אותו פרעה שגזר את הגזירה האיומה "כל הבן בילוד היאורה תשליכוהו" כדי להטביע את מושיען של ישראל, מגדל אותו בביתו! משה גדל והפך להיות נסיך במצרים אבל למרות זאת הוא לא יכל לראות את צרות עמו המשועבדים תחת יד פרעה והיה עוזר להם בעבודת הפרך. גם כאשר הוא ראה איש מצרי מכה איש עברי מאחיו הוא לא יכל להתאפק שנאמר "ויך את המצרי ויטמנהו בחול".

מיד לאחר מכן ברח משה רבינו למדין כדי שפרעה לא יעניש אותו. הוא הגיע לבאר המים וראה את בנות יתרו יוצאות לשאוב מים והרועים מגרשים אותן. הוא לא יכל לסבול חוסר צדק וקם להושיע אותן. מעשה חסד זה גרם בסופו של דבר לחתונה עם ציפורה בתו של יתרו.

נתבונן בפסוקים **"וַתְּבַאנָה אֶל-רְעוּאֵל אָבִיהֶן וַיֹּאמְרוּ מַדּוּעַ מָהֲרָתָן בָּא הַזֶּה. וַתֹּאמְרָן אִישׁ מִצְרֵי הַצִּילָנוּ מִיַּד הָרָעִים וְגַם-דָּלָה דָּלָה לָנוּ וַיִּשָּׂק אֶת-הַצָּאן. וַיֹּאמְרוּ אֶל-בְּנֹתָיו וַאֲנִי... קָרָאן לוֹ וַיֹּאכַל לָחֶם".** לחם הוא הסמל של הפרנסה. ובאמת אמרו חז"ל שהאשה נמשלה ללחם. וכן פירש רש"י את הפסוק **"ויאכל לחם"** - שמא ישא אחת מכם. כלומר אכילת לחם לאו דווקא, אלא הכוונה לזיווג. וכן מצינו אצל יוסף שעבד בבית פוטיפר שר הטבחים. שם הוא קיבל את כל הסמכות ואדוניו נתן לו את כל השליטה חוץ מדבר אחד **"כי את הלחם אשר הוא אוכל"** שצווה לו אדוניו הכל חוץ מאשתו.

ובאמת יש להבין למה האשה נקראת בשם הזה? המילה לחם באה מהמילה הלחמה, כלומר חיבור. הלחם שהוא אב המזון העקרי הנותן חיות לאדם ומחבר את הגוף עם הנשמה, הוא מלחים את שני הדברים הללו. האשה היא זו שמלחימה ומחברת את בעלה לדברים טובים, כמו מידות טובות, פעולות נכונות, מחברת אותו לאנשים וחברים טובים, וגם לקב"ה. זאת ועוד כתוב בתלמוד וכן בזהר הקדוש מי שרוצה להתעשר שיכבד את אשתו! האשה עפ"י הקבלה היא זו שמורידה את השפע לבית והפרנסה בזכותה. האשה מייצגת בבית את השכינה הקדושה, והשכינה אומרת **"מכבדי אכבד"**.

ויותר מכך על שני דברים אמרו חז"ל שהם קשים כקריעת ים סוף: קשה זיווגו של אדם כקריעת ים סוף. קשין מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. גם המזון וגם הפרנסה קשין כקריעת ים סוף כיון שההשתדלות בהם רבה. ורואים זאת החוש ברגע שהאדם נושא אשה נפתחים הרבה מעצורים בנושא הפרנסה והשפע מתחיל להגיע. נכבד זה את זה ונזכה לזוגיות טובה וגם לפרנסה בשפע.

שבת שלום - אבנר קוזאס

האב שואל את בנו: "משה, איך היו השאלות בבחינה שלך היום?"
משה: "השאלות היו בסדר גמור, הבעיה שלי הייתה רק עם התשובות..."

***

איזה בעל מתקשר הביתה, ואשתו הייתה באמצע לומר פרק שירה, בקטע של: "חמור מהו אומר", הבעל שמע את המילים הללו ומרוב רוגז רץ מיד לרבנות כדי להתגרש, לאחר כמה זמן היה מודעה בעיתון בשם אשתו: "אמרתי פרק שירה ונושעתי..."

בדיחה

העצבות באה מגאווה, כי מדמה האדם בנפשו שמגיע לו יותר ממה שיש לו, וכיון שאין לו הרי הוא עצוב. (רבי פנחס מקוריץ)

פתגם השבוע

לקבלת העלון במייל יש לשלוח בקשה למייל: betenuh@gmail.com

חנוך או אילוף

הדוגמא האישית היא פרק מאד חשוב בחנוך הילדים. המשוואה אומרת חנוך ילדים = חנוך הורים = דוגמא אישית.

כאשר ההורים מראים לילד דוגמא אישית טובה הוא רוצה לחקות אותם והרגל הופך להיות טבע.

צריכים לדעת שהילדים הם החקיינים הטובים ביותר. אנחנו ההורים הסמל לחיקוי הילד הרואה באביו את הרב הראשי ואת האמא כרבנית חשובה. הם מתבוננים עלינו בכל פעולה ולומדים ממה להתרגש וממה לא, איך לאכול איך לדבר ואיך להתנהג עם אנשים.

דבר זה מטיל עלינו ההורים אחריות כבדה לדעת לכלכל את מעשינו וכאשר זה קורה בתדירות גבוהה ההרגל הופך להיות טבע וחלק מהם וכך הצלחנו לעקור את הרע בלי שיטת האילוף של "שוט וגזר".

לפנינו מספר אופנים לדוגמא אישית נכונה:
א. כבוד הדדי - קורה הרבה פעמים שהכבוד הדדי בין איש לאשתו נהרס לחלוטין. מילים שלא יאמרו נאמרות, יחס מזלזל, צעקות וכיוצא בזה. ילד שרואה מצב כזה כבר אי אפשר לומר לו "כבד את אביך ואת אמך" כי אם ההורים לא מכבדים את עצמם למה שנכבד אותם. זאת ועוד קשה מאוד לכבד אדם שמגלה חולשות ומתנהג בצורה מביישת. אמא שכל פעם שהיא פונה לבעלה זה נעשה בצעקות, לא יכולה לחנך את ילדיה לרוגע וסבלנות. שהרי היא בעצמה לא עושה זאת. גם הילדים בינם לבין עצמם מעלים טונים של דיבור ואז כבר כל הבית הופך למערכת כריזה גדולה. לכן ההורים חייבים לרסן את התגובות של אחד כלפי השני ואם יש ביקורת הערה או חוסר הסכה זה יעשה שלא בפני הילדים.

ורק בסוף היום שכולם כבר הלכו לישון אז אפשר להעביר ביקורת או לחדד דברים. זוג שמכבד אחד את השני משרה בבית אוריה של שלוה ורוגע וראוי להערכה וחיקוי.

סיפור לשבת

חינוך לדורות

פעם אחת בשעות הערב הלך **הרה"ג רבי יהודה צדקה זצוק"ל** בפשטות מדהימה לבית משפחת כהן. "שמי יהודה צדקה" הציג את עצמו, ואדון כהן ציפה לשמוע מה בפיו. כתח הרב ואמר: "שמעתי כי יש בביתך ילד שהחל ללמוד בכתה א', וכי שלחת אותו לבית ספר שאינם שומרי תורה ומצוות. אני מבקש ממך, לטובת הילד, כי תעבירו ללמוד בת"ת."

מר כהן נדהם, ואפילו קצת כעס. אומנם היה שומר מסורת, אך מכאן ועד חינוך בת"ת המרחק רב.

אולם הרב צדקה לא ויתר. גורלו של ילד יהודי מונח על כך מאזנים, עתידו הרוחני שלו ושל כל דורותיו אחריו, עומד להיות מוכרע, והוא ייסוג? לא ולא!

שעות אחדות ישב עם האב. הסביר ושכנע, התחנן ובכה, עד שאחר חצות לילה הכריז האב כי הוא מוכן לשלוח את הבן לתלמוד תורה. הוא הבטיח כי למחרת כבר הוא ירשום את הילד.

כעבור ימים אחדים טלפן הרב צדקה אל המורה בתלמוד תורה כדי להתעניין בהתאקלמותו של התלמיד החדש. לגודל חרדתו גילה, כי המנהל סירב לקבל את הילד באמצע השנה.

שלח הרב צדקה שליח ובידו מכתב חתום על ידי הרב, אך המנהל סירב.

יום אחד, בשעת בוקר מוקדמת, התייצב הרב צדקה בבית משפחת כהן.

הילדים כבר עמדו לצאת לבית הספר. גם שמוליק הקטן, הילד בן השש, כבר היה מוכן לצאת לדרך. אך הרב צדקה עצרו, כשהוא מסביר לאב כי הוא לוקח את הילד עמו, לתלמוד תורה. כך יצאו השניים הגאון רבי יהודה צדקה, ושמוליק הקטן והלכו יחד לת"ת.

המנהל הבחין בשניים, מבעד לחלון חדרו. הוא הבין היטב מדוע הגיע הרב בכבודו ובעצמו. נבהל והתבייש כאחד, עזב את משרדו ונעלם באחד החדרים.

כשראה הרב צדקה כי המנהל איננו בחדרו, חיפש את דלת כתה א', דפק ופתחה. ניגש אל המורה ואמר: "שמי יהודה צדקה, וזהו שמוליק הבן שלי. מהיום הוא יהיה תלמידך. אם תתעוררנה בעיות, פנה אלי".

ואז חיפש לו הרב מקום נח, קרוב למורה, נשק לו כאב רחום, ביקש שוב מהמורה שישים לבו לילד ועזב את הכתה. מיום זה למד שמוליק בתלמוד תורה, כשהוא עולה ומתעלה בהבנת התורה הקדושה, עד שזכה להיכנס לשיבה קדושה ולצמוח לת"ח מופלג, וכך ניצל הוא וזרעו אחריו.

העלון מוקדש

לע"נ

שמואל בן רחל ז"ל

אושרת בת מרים ז"ל

ולרפ"ש

ציפורה בת שרה הי"ו

שאל את הרב

לייעוץ באופן אישי עם הרב אבנר קוואס שליט"א

ניתן להתקשר בימים ג' וד' בין השעות 14:30-15:30

1599-59-59-39